

La taverna del President

Pocs catalans saben o recorden que després de Macià i Companys i abans de Tarradellas i Pujol va haver-hi un president de la Generalitat que es deia Josep Irla, el Molt Honorable senyor Josep Irla i Bosch, el qual va assumir el càrrec l'any 1940, a la mort de Companys, i el va detenir amb dignitat a l'exili fins al 1954.

Menys catalans saben encara que Josep Irla va néixer a Sant Feliu de Guíxols, ciutat de la qual va ser alcalde. Irla va ser, a més, diputat provincial de Girona, conseller de la Mancomunitat, diputat a les Corts de Madrid i al Parlament català, comissari de la Generalitat, conseller de Governació i president del Parlament de Catalunya. Malgrat aquest *curriculum* fulgurant, els seus biògrafs coincideixen a dir que era el prototipus de polític sense cap mena d'ambició personal.

Aquest ganxo senzill i admirable és autor d'una frase lapidària, menys coneguda que el "tornarem a lluitar" o que el "ja sóc aquí" però d'un contingut més profund i d'una formulació literària molt feliç: "Catalunya, aquesta petita terra, els ciutadans de la qual estimen, amb doble amor inseparable, la pàtria i la llibertat".

Josep Irla va morir al seu exili de Provença l'any 1958. Ara, al cap de trenta anys, l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols ha arribat a un acord amb la família i comprarà la casa del carrer de l'Algavira on va néixer l'il·lustre guixolenc el 24 d'octubre de 1876. A la finca hi havia una taverna coneguda com a Cal Romagué, sobrenom del pare del president. L'Ajuntament vol convertir la casa en un centre cívic, perquè aquesta compra té un valor emblemàtic, subratllat molt explícitament per l'alcalde Josep Vicente quan ha destacat tres moments de la seva història com a bons auguris per al seu futur: 1) A la casa s'hi van amagar les armes del "foc de la Bisbal", la cèlebre revolta dels federals de Caimó contra la tropa militar i carlina. 2) A la taverna dels Irla s'hi va covar durant molts anys, en llargues i apassionades converses, el tarannà dels guixolencs. 3) En el local s'hi van celebrar les primeres reunions de la Taula Democràtica de Sant Feliu, durant el franquisme i en el postfranquisme. Per això Vicente diu que "des de florides utopies fins a moments de desconhort i desconcert, hi ha en aquesta casa un fil conductor, una mena de destí".

Destí que connecta amb el recobriment actual i amb el desig de fer viva per a tothom la casa d'aquest president de la Generalitat que va néixer i créixer en una taverna, "una d'aquelles tavernes tan mediterrànies i patriarcales on el got o el *petit* de vi era pretext mínim per comunicar-se, per discutir, per ser, en definitiva, un poble". Un poble que, per a Josep Irla, va arribar a ser tot el país.

NARCIS JORDI ARAGO

La casa natal d'Irla:
de la taverna al
centre cívic.

- El calendari que cada any edita l'Ajuntament de Palafrugell és dedicat aquesta vegada als edificis més significatius de la població. Aquest relleu de la façana de la Cooperativa, projectada l'any 1926 per Rafael Masó, és una de les imatges de l'inventari gràfic que es vol fer coincidir amb l'aprovació d'un Pla Especial de protecció del patrimoni històric-artístic de la vila. Un patrimoni que no conté grans monuments convencional, sinó elements del que l'alcalde, Lluís Medir, anomena *la cultura del suro*: "fàbriques de suro i cases de gent que van viure amb el suro, i iniciatives social que va produir el món industrial, com ara els Cassinos i la Cooperativa". Al capdavant, "an monuments com els temples romànics, els palaus gòtics i els altars barrocs.

- El suplement dominical de *Diari de Barcelona*, en un repàs als grans atemptats urbanístics dels darrers anys a Catalunya, hi ha inclòs els "bolets" del Pla Perpinyà de Girona i la Torre Bisbal de la capital del Baix Empordà. En tots dos casos, com en tants altres que recorda el diari, els urbanicidís han estat "perpetrats a costa d'alguna cosa de valor i sota la pressió d'algun interès". Girona i la Bisbal figuren, doncs, per dret propi i amb mèrits indiscutibles, en aquesta grotesca antologia dels disbarats.

- *Vaixells de paper* és el bon títol d'una col·lecció de llibres que la Diputació de Barcelona i el Col·legi de Periodistes de Catalunya dediquen a temes específics de premsa catalana. El segon volum de la sèrie conté la història de cinc d'aquests vaixells que van naufragar després de molts anys de dura resistència: *Cinc revistes catalanes entre la dictadura i la transició* és el títol de l'obra que explica les aventures de *Tele/estel*, *Arreu*, *Oriflana* i dues revistes que ens toquen de prop: *Canigó*, nascuda a Figueres, i *Presència*, "el setmanari català fet a Girona". Cinc capítols vius d'una història que no s'hauria d'oblidar.